

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CÔNG TÁC PHỤ NỮ VÀ SỰ VẬN DỤNG CỦA ĐẢNG TA HIỆN NAY

Thượng úy, ThS. NGUYỄN THỊ LY
*Ban Nghiên cứu Đạo đức học quân sự,
Viện KHXHNVS, BQP*

Chủ tịch Hồ Chí Minh lãnh tụ muôn vàn kính yêu của dân tộc Việt Nam, trước khi đi xa Người đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta hệ thống di sản lý luận, thực tiễn vô cùng phong phú, đa dạng. Đó là tư tưởng Hồ Chí Minh, sự nghiệp Hồ Chí Minh, thời đại Hồ Chí Minh và tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Ở lĩnh vực nào, hoạt động nào, đối với giai cấp nào, tầng lớp nào Người đều có những quan tâm, lời căn dặn chỉ bảo rất sâu sắc, thấm thía không chỉ về mặt năng lực, còn về phẩm chất đạo đức, lối sống. Đặc biệt, với người phụ nữ Người lại có tình cảm rất riêng, sự cảm thông,

chia sẻ và tạo sự bình đẳng cho người phụ nữ trong xã hội. Đến nay, tư tưởng của Người vẫn còn nguyên tính thời sự nóng hổi của nó, được Đảng ta kế thừa, vận dụng một cách linh hoạt, sáng tạo vào từng giai đoạn, thời điểm lịch sử để phát huy phẩm chất, truyền thống tốt đẹp của người phụ nữ, phục vụ cho sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Có thể khái quát tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác phụ nữ trên một số nội dung cơ bản sau:

Thứ nhất, Hồ Chí Minh luôn khẳng định phụ nữ là lực lượng quan trọng bảo đảm mọi thắng lợi của sự nghiệp đấu tranh vì độc lập, tự do của dân tộc, vì hạnh

phúc của nhân dân.

Trong thời gian bốn ba tìm đường cứu nước khắp năm châu, Hồ Chí Minh đã sớm nhận rõ vai trò của phụ nữ trong phong trào các mạng các nước. Người viết: “Phụ nữ Thổ Nhĩ Kỳ tham gia bảo vệ đất nước chống sự xâm lược của chủ nghĩa đế quốc phương Tây. Phụ nữ Ấn Độ vùng lên chống sự đô

hộ của Anh. Phụ nữ Trung Quốc tham gia cuộc cách mạng năm 1912. Phụ nữ Triều Tiên đã và đang đấu tranh vì độc lập của Tổ quốc. Phụ nữ Nhật Bản đã buộc Chính phủ phải huỷ bỏ đạo luật cấm phụ nữ tham gia đời sống chính trị và v.v..”. “Những cuộc bãi công của nữ công nhân ở các nhà máy và xưởng dệt lụa không còn là hiện tượng hiếm nữa”⁽¹⁰⁾. Và, cách mệnh Pháp dạy cho chúng ta: “Đàn bà trẻ con cũng giúp làm việc cách mệnh được nhiều”⁽¹¹⁾. Khi nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin, Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Ông Các Mác nói rằng: “Ai đã biết lịch sử thì biết rằng muốn sửa sang xã hội mà không có phụ nữ giúp vào, thì chắc không làm nổi. Xem tư tưởng và việc làm của đàn bà con gái, thì biết xã hội tấn bộ ra thế nào?”. Ông Lênin nói: “Đảng cách mệnh phải làm sao dạy cho đàn bà nấu ăn cũng biết làm việc nước, như thế cách mệnh mới gọi là thành công... “Xem trong lịch sử cách mệnh chẳng có lần nào là không

có đàn bà con gái tham gia.”⁽¹²⁾” Để tập hợp phụ nữ Việt Nam đứng lên làm cách mạng, Người đã nhắc lại tấm gương chiến đấu của Bà Trưng Trắc và kêu gọi chị em: “Như buổi ấy là buổi phong kiến mà đàn bà, con gái còn biết cách mệnh. Huống chi bây giờ hai chữ “nữ quyền” đã rầm rầm khắp thế giới, chị em ta lại gặp cảnh nước suy vi, nữ lòng nào ngồi yên được! Chị em ơi! Mau mau đoàn kết lại!”⁽¹³⁾”

Thứ hai, Hồ Chí Minh luôn nhắc nhở cơ quan Đảng, chính quyền, các tổ chức phải có kế hoạch thiết thực để giúp đỡ phụ nữ

Theo Người, để vận động phụ nữ các cấp lãnh đạo phải đi sát hơn, thiết thực hơn, thì phong trào phụ nữ chắc rộng hơn, mạnh hơn nữa. Người cho rằng: “Đảng và Chính phủ ta luôn luôn chú ý nâng cao địa vị của phụ nữ.”⁽¹⁴⁾” Nếu tách riêng nhiệm vụ giữa Đảng và Chính phủ thì sẽ có hiện tượng “trống đánh xuôi, kèn thổi ngược”. Chính quyền các cấp cần phải thi hành kỷ luật một cách nghiêm chỉnh

10. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 1, tr.288.

11. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 2, tr.297.

12. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 2, tr.313.

13. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 2, tr.521.

đối với những hành vi trái pháp luật, những hành vi chưa thực sự tôn trọng quyền lợi của phụ nữ. “Các cấp đảng, chính quyền địa phương khi giao công tác cho phụ nữ, phải căn cứ vào trình độ của từng người và cần phải tích cực giúp đỡ phụ nữ nhiều hơn nữa⁽¹⁵⁾”

Đối với các đoàn thể, Người khẳng định nhiệm vụ của công hội phải thành lập “Tổ chức Đoàn thanh niên và Hội Phụ nữ trong mỗi Công hội. Thanh niên và phụ nữ phải tham gia lãnh đạo Công hội.⁽¹⁶⁾” Một mặt công hội phải vận động “tổ chức hội phụ nữ”, mặt khác phụ nữ “phải tham gia lãnh đạo công hội”, đó là sự thống nhất biện chứng trong công tác vận động phụ nữ. Với Đoàn thanh niên, Người chỉ rõ, để thực sự bảo vệ quyền lợi của phụ nữ thì đoàn thanh niên phải phụ trách tuyên truyền và giáo dục một cách rộng khắp và bền bỉ cho mỗi gia đình hiểu rõ pháp luật Nhà nước và thấm nhuần đạo đức xã hội chủ nghĩa. Quan trọng hơn cả, Hồ Chí Minh cho rằng, để giải phóng cho phụ nữ thì “Hội Liên hiệp Phụ nữ phải là lực lượng mạnh mẽ giúp Đảng động viên, tổ chức và lãnh đạo phụ nữ tiến lên chủ nghĩa xã hội⁽¹⁷⁾” Người đặc biệt nhấn mạnh vai trò của Hội Liên hiệp phụ nữ. Để phong trào

phụ nữ phát triển thì Hội Liên hiệp phụ nữ phải là cầu nối giữa Đảng với các tầng lớp phụ nữ thông qua việc tuyên truyền các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Chính phủ, đặc biệt là các chủ trương liên quan đến phụ nữ.

Thứ ba, Hồ Chí Minh đặt ra yêu cầu cao đối với chị em phụ nữ, khuyến khích phụ nữ phải cố gắng vươn lên.

Hồ Chí Minh luôn nhắc nhở chị em phụ nữ phải nhận rõ địa vị và nhiệm vụ của người làm chủ nước nhà, phải có quyết tâm mới, đạo đức mới, tác phong mới

Điều quan trọng là phụ nữ cần phải ý thức đầy đủ quyền lợi và nghĩa vụ của mình “Mỗi một người và tất cả phụ nữ phải hăng hái nhận lấy trách nhiệm của người làm chủ đất nước, tức là phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội⁽¹⁸⁾” Muốn giải quyết khó khăn, phụ nữ không nên ỷ lại vào Đảng, Chính phủ mà phải quyết tâm học tập, phát huy sáng kiến, tin tưởng ở khả năng mình, nâng cao tinh thần tập thể, đoàn kết

14. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 7, tr.507.

15. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 12, tr.640.

16. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 3, tr.639.

17. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 12, tr.420.

giúp đỡ nhau. Điều quan trọng là phụ nữ “phải làm sao cho người ta thấy phụ nữ giỏi, lúc đó cán bộ không cất nhắc, anh chị em công nhân sẽ cử mình lên⁽¹⁹⁾”

Đồng thời, phải cố gắng nhiều để theo kịp chị em các nước bạn, góp phần nhiều hơn nữa trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Để khuyến khích phụ nữ không ngừng phấn đấu vươn lên Hồ Chí Minh coi trọng việc tập hợp, đoàn kết các tầng lớp phụ nữ: công nhân, nông dân, trí thức, tiểu thương ... nhằm khơi sâu thêm lòng yêu nước của phụ nữ trên mọi lĩnh vực, phụ nữ ở xí nghiệp, ở nông thôn, ở cơ quan hăng hái tham gia thi đua ái quốc, thành tích không kém đàn ông tạo ra sức mạnh tổng hợp trong sự nghiệp đấu tranh vì độc lập, tự do của dân tộc và sự tiến bộ của phụ nữ. Trên lĩnh vực kinh tế, Người chủ trương vận động phụ nữ vừa tham gia sản xuất, vừa phải thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, tham ô. Trên lĩnh vực chính trị, Người luôn động viên phụ nữ ở mọi nơi phải cố gắng, phải vươn lên vì công việc, vì bình quyền. Đến thăm, dự các Hội nghị, bao giờ Người cũng để ý xem số phụ nữ được tham gia là bao nhiêu phần trăm. Những hội nghị, những nơi có ít phụ nữ thì các cấp lãnh đạo thường bị Người phê bình. Trên lĩnh vực văn hóa, xã hội, Người luôn quan tâm tới công tác đào tạo, bồi dưỡng phụ nữ. Người vui mừng khi biết phụ nữ đã có mặt ở cả vị trí người dạy cũng như người học. Người kịp thời biểu dương những gương điển hình học giỏi của nữ giới vừa động viên, vừa khích lệ phụ nữ vì thế mà cần phải cố gắng thi đua.

Điều đó thể hiện sự quan tâm, thương yêu và đầy tinh thần trách nhiệm của một vị lãnh tụ luôn theo sát, cổ vũ các phong trào của phụ nữ.

Thứ tư, Hồ Chí Minh xác định nội dung quan trọng trong công tác phụ nữ là đấu tranh cho nam nữ bình quyền.

Hồ Chí Minh khẳng định: Phụ nữ Việt Nam có quyền bình đẳng với nam giới về các mặt sinh hoạt chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình. Điều đó đã thể hiện sự quan tâm của Người đối với phụ nữ, giúp phụ nữ vươn lên và trở thành thành viên bình đẳng của xã hội. Đặc biệt hơn, Người nhận thấy phụ nữ có nhiều khả năng làm công tác lãnh đạo. Bác rất vui lòng rằng “xã nào cũng có phụ nữ tham gia Hội đồng nhân dân⁽²⁰⁾”, có nhiều phụ nữ tham gia công tác lãnh đạo ở cơ sở rất giỏi, nhiều chị em đã gánh vác trách nhiệm nặng như làm thẩm phán, chánh án, giám đốc. Người nói: “người phụ nữ dũng cảm có thể hoàn thành mọi nhiệm vụ mà người đàn ông dũng cảm có thể làm, dù nhiệm vụ ấy đòi hỏi rất nhiều tài năng và nghị lực như việc lái các con tàu vũ trụ Phương Đông.⁽²¹⁾” Trước lúc đi xa, Người vẫn để lại cho các thế hệ phụ nữ Việt Nam những lời chỉ dẫn ân cần: Phụ nữ đảm đang ta đã góp phần xứng đáng trong chiến đấu và trong sản xuất. Đảng và Chính phủ cần phải có kế hoạch thiết thực để bồi dưỡng, cất nhắc và giúp đỡ để ngày thêm nhiều phụ nữ phụ trách mọi công việc, kể cả công việc lãnh đạo. Bản thân phụ nữ thì phải cố gắng vươn lên. Đó là một cuộc cách mạng đưa đến quyền bình đẳng thực sự cho phụ nữ.

18. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 13, tr.59.

19. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 10, tr.537.

20. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 6, tr.187.

21. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, Tập 14, tr.121 - 122.

Thực hiện tư tưởng của Bác “một nửa thế giới” cần được giải phóng, bình đẳng về mọi mặt, Đảng, Nhà nước ta đã đề ra nhiều chủ trương, chính sách cụ thể, thiết thực nhằm phát huy khả năng của phụ nữ trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Qua các nhiệm kỳ đại hội, Đảng đều có định hướng rõ nội dung, phương hướng lãnh đạo công tác phụ nữ để các cấp, các ngành trong cả hệ thống chính trị thực hiện. Trong thời kỳ đổi mới, có thể kể đến Nghị quyết 04/NQ-TW, ngày 12/7/1993 của Bộ Chính trị ban hành “Về đổi mới và tăng cường công tác vận động phụ nữ trong tình hình mới”; Chỉ thị số 28-CT/TW, ngày 19/9/1993 của Ban Bí thư về thực hiện Nghị quyết của Bộ chính trị “Đổi mới, tăng cường công tác vận động phụ nữ trong tình hình mới”. Đặc biệt Bộ chính trị đã ra Nghị quyết 11-NQ/TW ngày 27/4/2007 “về công tác phụ nữ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. Sau 5 năm thực hiện, Ban Bí thư đã chỉ đạo các cấp, các ngành sơ kết, đánh giá và ban hành Kết luận 55KL/TW ngày 18/01/2013 về tiếp tục đẩy mạnh việc thực hiện Nghị quyết 11-NQ/TW.

Trên cơ sở các chủ trương, nghị quyết của Đảng, Quốc hội đã thể chế thành các văn bản pháp luật để thực hiện như ban hành: Luật hôn nhân gia đình, Luật bình đẳng giới, Luật phòng chống bạo lực gia đình... Chính phủ ra Nghị định 56-NĐ/CP về “Quy định trách nhiệm của cơ quan hành chính nhà nước trong việc đảm bảo cho các cấp Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam tham gia quản lý nhà nước. Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt một số đề án như: “Tuyên truyền giáo dục phẩm chất, đạo đức phụ nữ Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện

đại hóa đất nước giai đoạn 2010 - 2015”. “Đào tạo cán bộ hội chủ chốt cấp huyện và xã giai đoạn 2008 - 2012”; Đề án 1891 về “Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Hội Liên hiệp phụ nữ các cấp giai đoạn 2014 - 2017”; “Hỗ trợ phụ nữ học nghề, tạo việc làm”... Thực tế nhiệm kỳ 2016 - 2021 (ở Trung ương), 2015 - 2020 (ở địa phương), tỷ lệ cán bộ nữ trong cả hệ thống chính trị nói chung đều tăng cao hơn các nhiệm kỳ trước. Tỷ lệ cấp ủy cơ sở cả nước là 19,18%, cấp trên cơ sở là 14,63%, cấp tỉnh, thành chiếm 13,1%⁽²²⁾. Tỷ lệ nữ tham gia đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp đều tăng. Hằng năm có nhiều nhà khoa học và doanh nhân nữ được tôn vinh về sự cống hiến trong nghiên cứu khoa học, sáng tạo trong sản xuất kinh doanh.

Những tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về phụ nữ cần được tiếp tục quán triệt một cách sâu sắc và toàn diện hơn. Từ đó, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động trong toàn hệ thống chính trị, triển khai thực hiện hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về công tác phụ nữ, tạo điều kiện thuận lợi cho phụ nữ phát huy hết tiềm năng của mình. Đồng thời, bản thân chị em phụ nữ phải luôn cố gắng học tập, công tác, từng bước vươn lên và ngày càng khẳng định vị thế của mình trong xã hội và trên trường quốc tế; góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng Việt Nam “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh” /.

22. Nguyễn Thế Trung (2020), “Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với công tác phụ nữ trong tình hình hiện nay”, Trang thông tin Hội đồng lý luận Trung ương, <http://hdl.vn/vi/>, ngày 12/3/2020.

* Giảng viên Trường Chính trị tỉnh Phú Thọ